

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 18.12.2013
C(2013) 9114 final

VIEŠASIS VARIANTAS

Šis dokumentas yra vidinis Komisijos dokumentas, kuris pateikiamas tik kaip informacija.

**Tema: Valstybės pagalba Nr. SA.35051 (2012/N) Lietuva
Pagalbos schemos biokurui N 372/07 pratęsimas**

Gerb. Ministre,

1. PROCEDŪRA

1. Lietuva pranešė Komisijai apie minėtą priemonę 2012 m. birželio 28 d. Komisija 2012 m. rugpjūčio 28 d., 2012 m. lapkričio 26 d., 2013 m. vasario 11 d., 2013 m. balandžio 3 d., 2013 m. birželio 18 d. ir 2013 m. spalio 1 d. raštais paprašė pateikti papildomos informacijos. Lietuva papildomos informacijos pateikė 2012 m. rugsėjo 25 d., 2012 m. gruodžio 11 d., 2013 m. kovo 4 d., 2013 m. balandžio 19 d., 2013 m. rugpjūčio 1 d. ir 2013 m. lapkričio 21 d. raštais.

2. PRIEMONĖS APRAŠYMAS

2.1. Priemonės, apie kurią pranešta, aprašymas

2. Ši priemonė susijusi su ankstesne Komisijos 2009 m. kovo 3 d. byloje N 372/07 patvirtinta pagalbos biokurui schema, pagal kurią bioetanolio ir biodyzelino gamintojams teikiamos tiesioginės dotacijos¹. Ankstesnė schema baigė galioti 2012 m. gruodžio 31 d.

¹ Ją galima rasti <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/>.

Mr. Linas LINKEVIČIUS
Užsienio Reikalų Ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-01511 Vilnius
LIETUVOS RESPUBLIKA

3. Šis pranešimas susijęs su ankstesnės schemos pratęsimu penkeriems metams. Lietuva patvirtino, kad pagalba nebus teikiama, kol Komisija priims sprendimą šiuo klausimu, tačiau norėtų teikti paramą biokurui, pagamintam 2013 m. sausio 1 d. – 2017 m. gruodžio 31 d.
4. Schemoje, palyginti su ankstesne pagalbos schema, esminių pakeitimų nepadaryta. Pagalba bus teikiama skiriant tiesiogines neatlygintinas dotacijas bioetanolui iš grūdų ir biodyzelinui iš rapsų gaminti. Didžiausia galima dotacija bioetanolio gamybai yra 266 LTL už toną grūdų, kai šie grūdai naudojami bioetanolui gaminti, ir didžiausia galima dotacija biodyzelino gamybai yra 279 LTL už toną panaudotos žaliavos².
5. 2012 m. septynios įmonės gavo pagalbą pagal schemą N 372/07. Lietuva nurodė, kad pagalbos gavėjų skaičius nėra ribotas, tačiau mano, kad pagalbos gavėjų skaičius pagal priemonę, apie kurią pranešta, neturėtų padidėti.
6. Nacionalinis teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr 62-29361).
7. Ankstesnės priemonės biudžetas buvo 310,14 mln. LTL. Lietuvos valdžios institucijos pranešė, kad buvo išleista mažiau nei pusė to biudžeto. Visas priemonės, apie kurią pranešta, biudžetas 5 metų laikotarpiu (2013–2017 m.) yra 177,66 mln. LTL (maždaug 51,5 mln. EUR)³.
8. Lietuvos valdžios institucijos pateikė atnaujintus biodyzelino ir bioetanolio gamybos 2012 m. sąnaudų skaičiavimus ir juos palygino su numatomomis biokuro rinkos kainomis⁴.

Lentelė 1. Biodyzelino gamybos kompensacijos dydžio apskaičiavimas

	(LTL už toną)
1. Gamybos sąnaudos ⁵	5841
2. Produkto pardavimo kaina	5234
3. Skirtumas (1-2)	-607
4. Kompensacinė dotacija (1 tonai rapsų)	200
5. Kompensacinė dotacija (1 tonai rapsų aliejaus)	601

Šaltinis – Lietuvos valdžios institucijos

² Tai buvo didžiausia Komisijos byloje N 372/07 patvirtinta dotacija.

³ Pagal valiutos kursą 1 EUR = 3,4528 LTL.

⁴ Numatomos kainos apskaičiuotos remiantis ateities sandorių, susijusių su atitinkamu biokuru, kainomis prekių rinkose.

⁵ Didžiąją gamybos sąnaudų dalį sudaro žaliavų, t. y. rapsų, kaina (apie 75 %). Apie 10 % sudaro energijos sąnaudos. Taip pat atsižvelgta į perdirbimo sąnaudas ir šalutinių produktų pardavimo pajamas.

2 lentelė. Bioetanolio gamybos kompensacijos dydžio apskaičiavimas

	(LTL už toną)
1. Gamybos sąnaudos ⁶	3492
2. Produkto pardavimo kaina	2985
3. Skirtumas (1-2)	-507
4. Kompensacinė dotacija (1 tonai javų grūdų)	147
5. Kompensacinė dotacija (1 tonai etanolio)	507

Šaltinis – Lietuvos valdžios institucijos

9. Lietuvos valdžios institucijos paaiškino, kad pagalbos gavėjams didžiausia dotacijos suma automatiškai nemokama – pagalba ribojama biokuro gamybos sąnaudų (įskaitant 5 % gražos normą) ir biokuro kainos skirtumu, ir ji negali viršyti didžiausios pranešime nurodytos sumos. Lietuva taip pat pateikė 2006–2012 m. dotacijos sumą, iš kurios matyti, kad suteikta pagalba visada buvo mažesnė už Komisijos patvirtintą didžiausią sumą.

2.2. Kitos biokurui taikomos priemonės

10. Lietuvoje yra dar dvi paramos biokurui priemonės – apmokestinimas sumažintais akcizais ir tiekimo įpareigojimas, – kurios į šį pranešimą neįtrauktos.
11. Lietuva biokurui taiko sumažintą akcizo mokestį⁷. Kai su iškastiniu kuru sumaišoma biokuro dalis neviršija teisės aktuose nustatytos privalomos dalies, biokurui, kaip ir iškastiniam kurui, taikomas akcizo mokestis. Lietuva paaiškino, kad taip yra didžiosios dalies Lietuvoje parduodamo biokuro atveju. Tik nedidelėje dalyje kuro (1–2 %) yra didesnė už reikalaujamą biokuro dalis ir tik tada taikomas sumažintas akcizo mokestis. Pranešime Lietuva taip pat pateikė apskaičiavimus (kartu nurodydama akcizo mokesčio tarifus), kuriais biokuro mišinių kaina lyginama su iškastinio kuro kaina⁸. Lietuva pabrėžė, kad pagal schemą, apie kurią pranešta, suteikta pagalba nustatyta atsižvelgiant į pagalbos gavėjų faktines gamybos sąnaudas ir už atitinkamą biokurą gautas kainas.
12. Lietuvoje taip pat galioja teisės aktai, kuriais reglamentuojamas biokuro maišymas su iškastiniu kuru. Šiuo metu mažiausia reikalaujama biokuro dalis Lietuvoje parduodamame kure yra 5 % 95 RON benziniui (reikalavimo, kad 98

⁶ Didžiąją gamybos sąnaudų dalį sudaro žaliavų, t. y. kietrugių, kaina (apie 60 %). Apie 10 % sudaro energijos sąnaudos. Taip pat atsižvelgta į perdirbimo sąnaudas ir šalutinių produktų pardavimo pajamas. [pajamos yra išskaičiuotos?]

⁷ Komisija sumažintą akcizo mokestį iki 2010 m. pabaigos patvirtino byloje N 44/2005. 2011 m. liepos 7 d. Lietuva pranešė apie atitinkamos pagalbos schemos pratęsimą. Ją Komisija vertina byloje SA.33313 ir ji nepatenka į šio sprendimo taikymo sritį.

⁸ Pavyzdžiui, 2012 m. biodyzelino kaina, įskaitant 5 % RME mišinio akcizo mokestį, buvo 4,152 LTL už litrą, o 6,5 % RME mišinio kaina buvo 4,158 LTL už litrą, palyginti su 4,13 LTL už litrą dyzelino kaina. Tais pačiais metais etanolio kaina, įskaitant 7 % ETBE mišinio akcizo mokestį, buvo 4,56 LTL už litrą, o 15 % ETBE mišinio kaina buvo 4,55 LTL už litrą, palyginti su 4,56 LTL už litrą iškastinės žaliavos benzino kaina.

RON benzino sudėtyje būtų biokuro, nėra) ir 7 % dyzelinui (išskyrus arktinį dyzeliną žiemos sezonu, kuriam maišymo su biokuru reikalavimas nenustatytas). Teisės aktuose numatomos 500–4 000 LTL baudos tiems rinkos dalyviams, kurie galutiniams vartotojams parduoda mišinius, kuriuose nėra reikalaujamo biokuro kiekio.

13. Lietuva paaiškino, kad vien tik sankcijų nepakaktų siekiant laikytis ES teisės aktais reikalaujamo biokuro tikslo. Be to, buvo pranešta, kad nuo 2007 m. buvo tik du atvejai, kuriais rinkos dalyviams buvo skirtos baudos už privalomų maišymo reikalavimų nesilaikymą.

3. VERTINIMAS

3.1 Valstybės pagalbos buvimas

14. Priemonė yra valstybės pagalba pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 straipsnio 1 dalį, jei ji atitinka keturias sąlygas. Pirma, priemonę finansuoja valstybė arba ji finansuojama iš valstybės išteklių. Antra, priemone jos gavėjams suteikiamas pranašumas. Trečia, priemone palaikomos tam tikros įmonės arba ūkinė veikla. Ir ketvirta, priemonė gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje.
15. Siūlomas pranešimas susijęs su ankstesnės schemos N372/07 pratėsimu penkeriems metams. Dėl valstybės pagalbos biokuro gamintojams suteikiamas pranašumas, nes kompensuojama dalis jų sąnaudų. Biokuru prekiaujama tarp valstybių narių ir jie konkuruoja su kitų rūšių kuru (pvz., iškastiniu kuru). Todėl priemonė gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir iškraipyti konkurenciją. Taigi, priemonė, apie kurią pranešta, pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį yra valstybės pagalba.

3.2 Pagalbos teisėtumas

16. Lietuvos valdžios institucijos įvykdė SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytą įpareigojimą, nes apie priemonę pranešė prieš pradėdamos ją įgyvendinti. Jos patvirtino, kad pagalba bus suteikta tik kai priemonę, apie kurią pranešta, patvirtins Komisija.

3.3 Pagalbos suderinamumas

17. Komisija įvertino priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumą pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatas ir remdamasi Pagalbos aplinkos apsaugai gairėmis⁹.
18. Dalis pagalbos, suteiktos pagal priemonę, apie kurią pranešta, taip pat gali būti susijusi su Sutarties I priede išvardytais žemės ūkio produktais (pvz., grynu rapsų aliejumi). Pagalbai šiems produktams iš esmės būtų taikomos 2007–2013 m. Pagalbos žemės ūkiui gairės¹⁰. Laikantis Pagalbos žemės ūkiui gairių 62

⁹ 2008 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai Bendrijos gairės, OL C 82, 2008 4 1, p. 1.

¹⁰ Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairės, OL C 319, 2006 12 27, p. 1.

ir 63 punktų, Pagalbos aplinkos apsaugai gairės gali būti tiesiogiai taikomos vertinant pagalbą aplinkos apsaugos veiklai, pavyzdžiui, pagalbą biokuro gamybai remti. Todėl Komisija įvertino priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumą pagal Pagalbos aplinkos apsaugai gaires.

19. Priemonė, apie kurią pranešta, susijusi su veiklos pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos, konkrečiai biokuro, naudojimui. Reiškia, kad yra taikomos Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkte nustatytos sąlygos (1 variantas – veiklos pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui).
20. Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad pagalba teikiama tik tvariam biokuroi, kaip apibrėžta Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 70 punkto 8 papunktyje.
21. Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkte nustatomos trys veiklos pagalbos suderinamumo sąlygos (kompensacijos permokos nebuvimo, nesumavimo su investicine pagalba, netaikymu biomasei), kurios nagrinėjamos toliau.
22. Pagal Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkto a papunktį pagalba teikiama siekiant iš dalies kompensuoti biokuro gamybos sąnaudų ir biokuro rinkos kainos skirtumą. Lietuvos valdžios institucijos pateikė išsamius biokuro gamybos sąnaudų apskaičiavimus, apibendrintus pirmiau pateiktose 1 ir 2 lentelėse, iš kurių matyti, kad kompensacijos permokos nėra. Komisija mano, kad Lietuvos nurodyta 5 % gražos norma yra įprastinė kapitalo graža.
23. Iš Lietuvos pateiktų pagalbos, apie kurią pranešta, sumavimo su galimu akcizo mokesčio sumažinimu duomenų matyti, kad kompensacijos permokos nėra. Komisija mano, kad jeigu dalis suteiktos pagalbos dėl akcizo mokesčio sumažinimo perkeliama biokuro gamintojams, tai jau atsispindi biokuro kainoje, todėl į tai jau atsižvelgta apskaičiuojant pagalbos sumą pagal schemą, apie kurią pranešta.
24. Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad jos kasmet tikrins gamybos sąnaudas ir, prireikus, pagalbą pritaikys, kad būtų galima laiku išvengti kompensacijos permokos.
25. Todėl Komisija laiko, kad priemonė atitinka Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkto a papunktyje nustatytą sąlygą.
26. Remiantis pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkto b papunktyje nustatyto reikalavimu galima investicinė pagalba bus išskaičiuota iš biokuro gamybos sąnaudų. Pagalbos teikimo sąlygos liko tos pačios, kaip ir ankstesnėje schemoje, kurios atveju Komisija jau padarė išvadą, kad pagalba atitinka Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkto b papunkčio sąlygas.
27. Nėra būtinybės veiklos pagalbos trukmę apriboti jėgainės nusidėvėjimu, atsižvelgiant į tai, kad susijęs kuras gaunamas iš biomasės, kuriai, palyginti su kitais atsinaujinančiais ištekliais, reikia mažiau investicijų, tačiau su ja susijusios didesnės veiklos sąnaudos. Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad nusidėvėjimo sąnaudos neįtrauktos į gamybos sąnaudas, nes visos jėgainės yra nusidėvėjusios. Tai, remiantis EAG 109 punkto c papunkčiu, rodo, kad

bendros įmonių sąnaudos nusidėvėjus jėgainei vis dar yra didesnės už biokuro rinkos kainas.

28. Lietuvos valdžios institucijos įsipareigojo laikytis metinių ataskaitų teikimo ir stebėsenos nuostatų, nustatytų Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 7.1 ir 7.3 skirsniuose. Be to, Komisija atkreipia dėmesį, kad Lietuva šias ataskaitas pateikė ankstesnėje schemoje.
29. Lietuvos valdžios institucijos taip pat patvirtino, kad jeigu būtų viršyta taikoma Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 160 punkto b papunkčio iv papunktyje nustatyta išsamaus vertinimo riba, apie pagalbą Komisijai bus pranešama atskirai.
30. Dėl pagalbos skatinamojo poveikio Komisija pažymi, kad biokuro gamybos sąnaudos yra didesnės už kainas, už kurias jis gali būti parduotas. Taigi, be pagalbos, apie kurią pranešta, paskata imtis biokuro gamybos būtų nepakankama, nes tokia veikla greičiausiai būtų ekonomiškai neperspektyvi.
31. Komisija pažymi, kad Lietuvoje taip pat yra nustatytas tiekimo įpareigojimas. Savo sprendime byloje N372/07 Komisija priėjo prie išvados, kad kadangi tuomet galiojusiuose teisės aktuose nebuvo numatyta konkrečių baudų ar sankcijų už to įpareigojimo nesilaikymą, teisiškai neįmanoma užtikrinti įpareigojimo vykdymo. Atsižvelgdama į šias aplinkybes Komisija padarė išvadą, kad tiekimo įpareigojimas neturi suminio poveikio su pagalbos priemone.
32. Lietuva paaiškino, kad anksčiau pritrūkus biokuro arba iškilus techninėms kliūtims dėl tiekimo įpareigojimo nesilaikymo sankcijos nebuvo taikytos. Iš tiesų buvo tik dvi situacijos (viena 2011 m. ir viena 2012 m.), kai buvo paskirtos baudos, tačiau ir jos buvo labai mažos (atitinkamai 500 LTL ir 600 LTL¹¹). Kita vertus, būta atvejų, kai įmonės nesilaikė tiekimo įpareigojimo ir baudų nebuvo skirta.
33. 2013 m. lapkričio 21 d. Lietuva pateikė informacijos apie tiekimo įpareigojimą ir su tuo susijusias sankcijas. Ji paaiškino, kad sankcijos taikomos tik išimtiniais atvejais ir be kuriuo atveju skirtos labai mažos administracinės baudos. Didžiausia bauda, kurią didelė įmonė galėtų gauti už visišką tiekimo įpareigojimo, susijusio su visu per vienus metus parduoto kuro kiekiu, nesilaikymą, yra 4 000 LTL (maždaug 1 150 EUR).
34. Ši padėtis ateityje greičiausiai nesikeis. Lietuva aiškiai nurodė, kad nesant pagalbos baudos nebus didinamos siekiant užtikrinti tiekimo įpareigojimo vykdymą. Tokiu atveju greičiausiai tiekimo įpareigojimas būtų sumažintas arba išvis panaikintas.
35. Remdamasi išsamia Lietuvos pateikta informacija Komisija daro išvadą, kad tiekimo įpareigojime *de facto* nėra atgrasomųjų sankcijų ir todėl juo neslopinamas pagalbos skatinamasis poveikis. Juo įmonėms veikia pranešama

¹¹ Maždaug 150–180 EUR.

apie valdžios institucijų nustatytus tikslus, tačiau nesant pagalbos įpareigojimas būtų nepakankamas siekiant įmones priversti jų laikytis.

36. Komisija mano, kad dėl tiekimo įpareigojimo sukuriama biokuro paklausa, dėl to biokuras gali būti parduotas skirtinga (aukštesne) kaina nei iškastinis kuras. Tai reiškia, kad tiekimo įpareigojimo poveikis turėtų atsispindėti biokuro kainose. Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad apskaičiuodama pagalbą pagal schemą, apie kurią pranešta, Lietuva naudoja biokuro rinkos kainą, o ne iškastinio kuro kainą. Įdama pagrindu biokuro kainą (kuri yra skirtinga nuo iškastinio kuro kainos) Lietuva į tiekimo įpareigojimo poveikį biokurui jau atsižvelgia; Komisija mano, kad suteikta pagalba susijusi su likusiu (biokuro sąnaudų ir jo kainos) skirtumu, taigi su tiekimo įpareigojimu ji nesutampa. Kadangi Lietuva pateikė duomenis, iš kurių aiškiai matyti, kad biokuro gamybos sąnaudos vis dar yra aukštesnės už biokuro kainą, Komisija mano, kad pagalba atitinka Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 109 punkto a papunktį ir turi skatinamąjį poveikį.
37. Komisija atkreipia dėmesį, kad pagalba taip pat bus suteikta 2013 m. pagamintam biokurui. Lietuva šiuo atžvilgiu paaiškino, kad pagalbos išmokos išmokamos kartą per metus, metų pabaigoje (arba iki kitų metų balandžio mėn. pinigų trūkumo atveju). Biokuras toliau buvo gaminamas Lietuvoje 2013 m. (jo gamybos apimtis, palyginti su 2012 m., sumažėjo labai nedaug), tačiau, Lietuvos teigimu, biokuro gamybą skatino lūkestis, kad schema bus patvirtinta. Šie lūkesčiai grindžiami faktu, kad ankstesnę pagalbos schemą (N372/07) Komisija patvirtino ir apie dabartinę priemonę Lietuva pranešė jau 2012 m., visus esminius pagalbos schemas elementus išlaikydama nepakeistus. Todėl biokuro gamintojai tikėjosi, kad šią schemą Komisija patvirtins, darydami prielaidą, kad nebus priežasčių Komisijai nukrypti nuo ankstesnės išvados, kad pagalba yra suderinama. Komisija sutinka su Lietuvos valdžios institucijų paaiškinimu ir mano, kad biokuro gamintojų lūkesčiai ir toliau gauti pagalbą už pagamintą biokurą buvo lemiamas veiksnys priimant sprendimą gaminti biokurą. Todėl Komisija sutinka, kad pagalbos priemonė, apie kurią pranešta, turi skatinamąjį poveikį taip pat biokurui, kuris jau pagamintas 2013 m.
38. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad priemonė galioja iki 2017 m. gruodžio 31 d.
39. Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad į atsinaujinančiųjų išteklių energetikos įstatymą neįtrauktos nuostatos dėl biokuro gamybai naudojamų žaliavų kilmės. Lietuvos valdžios institucijos taip pat patvirtino, kad užsienio biokuro gamintojai turi teisę gauti dotacijas pagal priemonę, apie kurią pranešta.

4. IŠVADA

40. Komisija daro išvadą, kad pagalbos schema, apie kurią pranešta, yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, todėl nusprendė dėl jos neprieštarauti.
41. Komisija primena Lietuvos valdžios institucijoms, kad pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, apie planus refinansuoti, koreguoti ar keisti šią schemą reikia pranešti Komisijai.
42. Komisija šį raštą paskelbs¹². Jeigu jame yra konfidencialios informacijos, apie tai praneškite Komisijai per penkiolika darbo dienų. Jeigu to nepadarysite, bus laikoma, jog sutinkate, kad būtų paskelbtas visas rašto tekstas.

Pagarbiai
Komisijos vardu

Joaquín ALMUNIA
Pirmininko pavaduotojas

¹² Šiuo adresu: <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.